

Европейски омбудсман

El Defensor del Pueblo Europeo

Evropský veřejný ochránce práv

Den Europæiske Ombudsmand

Der Europäische Bürgerbeauftragte

Euroopa Ombudsman

Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής

The European Ombudsman

Le Médiateur européen

An tOmbudsman Eorpach

Il Mediatore europeo

Eiropas ombuds

Europos ombudsmenas

Az Európai Ombudsman

L-Ombudsman Ewropew

De Europese Ombudsman

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

O Provedor de Justiça Europeu

Ombudsmanul European

Európský ombudsman

sl Evropski varuh človekovih pravic

Euroopan oikeusasiamies

Europeiska ombudsmannen

■ Pregled

Evropski varuh človekovih pravic

2009

Spoštovani bralec,

DOBRODOŠLI pri prebiranju publikacije varuha človekovih pravic „Pregled 2009“. V njej so zabeleženi najpomembnejši rezultati, ki so bili v zadnjem letu doseženi za pritožnike, ter predstavljeni poglobitvi izzivi in priložnosti, pred katerimi se je znašla institucija.

Pomembno leto za varuhe človekovih pravic

V letu 2009 smo obhajali 200-letnico institucije varuha človekovih pravic, in ob tej priložnosti so se junija v Stockholmu zbrali varuhi z vsega sveta in proslavili dogodek. Za Evropskega varuha človekovih pravic je bilo to petnajsto leto delovanja. Zaznamovalo je tudi konec mojega prvega polnega mandata na položaju varuha človekovih pravic. Prepričan sem, da odločitev Evropskega parlamenta z dne 20. januarja letos, s katero me je izvolil v drugi polni mandat, izkazuje priznanje za delo, ki ga opravlja ta urad, in nas spodbuja v prizadevanjih za bolj odprto, odgovorno, na storitve naravnano in k državljanom usmerjeno upravo EU.

Vodenje te institucije v sedanjem obdobju je polno izzivov. Ena od glavnih prednostnih nalog varuha človekovih pravic v naslednjih petih letih bo podpirati prizadevanja, da EU zagotovi ugodnosti, ki so bile državljanom obljubljene z Lizbonsko pogodbo. V tem smislu bom še zlasti spodbujal temeljno pravico do dobrega upravljanja, kot je določena v Listini EU o temeljnih pravicah. Glede na veliko število preiskav zaradi nepreglednosti, ki jih opravi vsako leto (36 % preiskav v letu 2009), bom še naprej vztrajal pri temeljni pravici dostopa do dokumentov. Zagotovil bom tudi, da bodo državljani poznali in ustrezno uporabljali pravico, da se obrnejo na varuha človekovih pravic in vlagajo peticije pri Evropskem parlamentu, tako da jim bo omogočeno na najboljši način uveljavljati njihovih pravice.

Dobro leto v smislu rezultatov

Druga prednostna naloga varuha človekovih pravic bo krepitev kulture storitev v upravi EU. Iz odgovorov institucij, organov, uradov in agencij Unije na moje preiskave je razvidno, da že upoštevajo visok standard upravne prakse. V več kot polovici zaključenih primerov v letu 2009 (56 %) je zadevna institucija sprejela sporazumno rešitev ali sama rešila primer. V letu 2008 je bilo takih primerov 36 %. V nadaljevanju je predstavljenih devet primerov, ki so zgledi najboljše prakse pri odzivanju na pritožbe.

V uradu varuha človekovih pravic smo na lastno pobudo sprožili štiri preiskave glede sistemskih vprašanj v Evropski komisiji, kot so pravočasnost plačil in dostop do dokumentov v primerih za ugotavljanje kršitev. Obravnavali smo tudi niz primerov o pomembnih načelnih vprašanjih, kot je potreba po ustreznem dokumentiranju pomembnih sestankov in pregledov. Tudi ti primeri so povzeti v naslednjem oddelku.

Medtem ko je moral urad varuha človekovih pravic nasloviti kritične pripombe institucijam samo v 35 primerih, v primerjavi s 44 primeri v letu 2008 in 55 primeri v letu 2007, je marsikaj še vedno mogoče izboljšati. Zato bom odzive institucij na kritične in dodatne pripombe še naprej spremljal z objavljanjem letne študije na svoji spletni strani.

Izboljšanje kakovosti upravljanja v prid državljanom je merilo delovanja varuha človekovih pravic. V zvezi z delom mojega urada z veseljem sporočam, da se je čas, potreben za zaključek preiskav, skrajšal s povprečno 13 mesecev v letu 2008 na devet mesecev v letu 2009. Prizadevamo pa si, da bi čas, potreben za doseg rezultata s preiskavami, še skrajšali.

Dejavno leto na področju komuniciranja

Leto 2009 se je začelo z objavo nove spletne strani varuha človekovih pravic, ki vsebuje interaktivni vodnik za iskanje najustrežnejšega organa, na katerega se je mogoče obrniti s pritožbami. Vodnik se je izkazal za zelo uspešnega, saj je med letom v njem našlo nasvet več kot 26 000 oseb. Število pritožb, naslovljenih na naš urad, se je zmanjšalo s 3 406 v letu 2008 na

Evropski varuh človekovih pravic preiskuje pritožbe o nepravilnostih v delu institucij, organov, uradov in agencij EU. Pri varuhu človekovih pravic lahko pritožbo vložijo vsaki državljan ali prebivalec EU, podjetje ali združenje s sedežem v državi članici. Varuh človekovih pravic ponuja hiter, prožen in brezplačen način reševanja težav z upravo EU.

Za več informacij, ki so na voljo v 23 uradnih jezikih EU, obiščite spletno stran <http://www.ombudsman.europa.eu>, na kateri boste našli tudi ta *Pregled*, primere, omenjene v tej publikaciji, ter celotno *Letno poročilo 2009* (v angleškem jeziku na voljo od aprila 2010, v vseh uradnih jezikih pa od julija 2010).

3 098 v letu 2009, saj je več posameznikov že predhodno našlo pravi naslov. Zame je to velika spodbuda. Za še večjo dostopnost teh storitev smo med letom okrepili sodelovanje z drugimi mrežami za posredovanje informacij in reševanje težav, kot sta Europe Direct in SOLVIT.

Okrepili smo naša prizadevanja za vzpostavitev stika s potencialnimi pritožniki, tako da smo organizirali niz dogodkov z nevladnimi organizacijami, interesnimi skupinami, podjetji in skupinami strokovnjakov. Zaradi teh prizadevanj se je število začetih preiskav na podlagi prejetih pritožb povečalo z 293 na 335. Od skupnega števila pritožb na podlagi katerih so bile uvedene preiskave, so jih 16 % vložila podjetja in združenja ter 84 % posamezni državljani.

V skoraj 80 % evidentiranih primerov smo lahko pritožniku pomagali tako, da smo začeli preiskavo primera, ga posredovali pristojnemu organu ali pritožniku svetovali, kam se lahko obrne. Več kot 55 % primerov je sodilo na področje pristojnosti člana Evropske mreže varuhov človekovih pravic, kar je še potrdilo potrebo po nadaljnji krepitvi sodelovanja med evropskim, nacionalnimi in regionalnimi varuhi človekovih pravic ter odbori za peticije znotraj mreže.

Eden od zadnjih pomembnih dogodkov v letu 2009 je bilo sprejetje izjave o poslanstvu institucije. Izjava se glasi:

Evropski varuh človekovih pravic išče pravične rešitve za pritožbe proti institucijam Evropske unije ter spodbuja preglednost in upravno kulturo storitev. Skozi dialog z državljani in Evropsko unijo želi vzpostaviti zaupanje ter spodbuditi najvišje standarde v vedenju institucij Unije.

Veselim se že sodelovanja s svojim osebjem v prihodnjih letih, ko bomo vse sile usmerjali v uresničitev teh ciljev.

Strasbourg, 31. januarja 2010

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

Izbrani primeri, obravnavani leta 2009

V NADALJEVANJU je predstavljenih nekaj primerov preiskav, ki jih je opravil varuh človekovih pravic. Zajemajo poglavitne kategorije pritožb in vključujejo vse zglede najboljše prakse iz leta 2009.

Institucionalna in politična vprašanja

Varuh človekovih pravic je kritiziral Komisijo, ker ni ustrezno evidentirala sestanka med preiskavo protimonopolnega primera, čeprav je bil sestanek neposredno povezan s preiskavo. Ta je sledila pritožbi proizvajalca mikroprocesorjev Intel (1935/2008/FOR).

Evropska investicijska banka se je strinjala, da bo izboljšala način, kako dokumentira preglede ocen vpliva na okolje, potem ko je varuh človekovih pravic odkril pomanjkljivosti v njenem postopku. Zadeva je

bila povezana z njeno odločitvijo za sofinanciranje projekta hitre železnice med Madridom in francosko mejo (244/2006/(BM)JMA).

Komisija je priznala, da bi bilo bolje, če dvema visokima funkcionarjema, ki sta se ukvarjala s protidampinškimi primeri, ne bi dovolila, da sprejmeta vstopnici VIP za rugby tekmo, ki jima ju je ponudil dobavitelj športnih oblačil. Nevladna organizacija je trdila, da bi to lahko privedlo do navzkrižja interesov (1341/2008/MHZ).

Nezadostna preglednost

→→→ **Evropski urad za boj proti goljufijam** se je strinjal, da bo objavil obsežen seznam dokumentov, potem ko se je posvetoval z ustreznimi pravosodnimi organi zadevnih držav članic. Dokumentacijo sta zahtevali dve belgijski podjetji (združena primera 723/2005/OV in 790/2005/OV).

→→→ **Evropski urad za izbor osebja** (EPSO) se je strinjal, da bo omogočil dostop do ocen preskusov vsem kandidatom, in ne samo kandidatom, ki niso bili izbrani. To je sledilo pritožbi, ker uspešni kandidati niso mogli izvedeti, kakšne ocene so prejeli (2346/2007/JMA).

Spori v zvezi s pogodbami in težave z razpisi

→→→ **Komisija** se je strinjala, da bo proučila, ali lahko za nazaj odobri uporabo oddaje del podizvajalcem, zato da bi preklicala nalog za izterjavo v višini skoraj 500 000 EUR. Varuh človekovih pravic je pozval Komisijo, naj še enkrat razmisli o svojem stališču, saj je pritožnik uspešno izvedel zadevne tri projekte (2119/2007/ELB).

→→→ **Izvajalska agencija za izobraževanje, audiovizualno področje in kulturo** se je opravičila v primeru, ki se je nanašal na zavrnitev prošnje za odobritev sredstev, in sporočila, da je sprejela ukrepe za odpravo ugotovljenih težav. Strinjala se je tudi s ponovno proučitvijo vloge (1537/2008/(TJ)GG).

Pritožbe zaradi kršitve prava EU

→→→ Varuh človekovih pravic je pohvalil **Komisijo** za njeno podporo državljanu Nemčije v primeru, ki se je nanašal na pravice letalskih potnikov. Komisija je dejavno spremljala pritožnikov primer in navezala stik z vpletenimi francoskimi organi, da bi se prepričala, ali se ustrezna pravila pravilno uporabljajo (2980/2008/GG).

→→→ **Komisija** je ponovno začela postopek za ugotavljanje kršitev, da bi preverila, ali so na odlagališču Malagrotta v bližini Rima poskrbeli za skladnost z ustrezno direktivo. To je sledilo preiskavi varuha človekovih pravic (791/2005/(IP)FOR).

Vprašanja, povezana z zaposlovanjem

→→→ **Izvajalska agencija za konkurenčnost in inovativnost** se je opravičila neuspešnemu kandidatu in mu podala dodatna pojasnila, pri tem pa tudi potrdila, da bo opredelila ukrepe za boljše poznavanje veljavnih upravnih standardov pri svojih uradnikih (1562/2008/BB).

→→→ **Izvajalska agencija Evropskega raziskovalnega sveta** se je strinjala, da bo pritožnika povabila na razgovor, in potrdila, da bo v prihodnje neuspešnim kandidatom dala dovolj informacij o razpoložljivih sredstvih za popravilo krivic (2003/2008/TS).

Pravičnost

→→→ **Komisija** se je strinjala, da bo umaknila nalog za izterjavo, in priznala, da bi se pritožnik zaradi povračila znašel v zelo neugodnem finančnem

položaju. Varuh človekovih pravic je pohvalil Komisijo za izkazani čut za težavne razmere, v katerih se lahko znajde posameznik (1908/2007/JF).

Koliko pritožb in preiskav?

VARUH človekovih pravic je leta 2009 evidentiral 3098 pritožb (v primerjavi s 3406 v letu 2008) in začel 339 preiskav (v primerjavi z 296 v letu 2008). Med letom je zaključil je 318 preiskav (355 leta 2008). Skupno je obravnaval skoraj 5000 pritožb in zahtevkov za informacije.

Po kakšnih ukrepih je posegel varuh človekovih pravic?

V skoraj 80 % obravnavanih primerov (2423) je lahko varuh človekovih pravic pritožniku pomagal tako, da je začel preiskavo primera, ga posredoval pristojnemu organu ali pritožniku svetoval, na koga se lahko obrne.

OPOMBA V nekaterih primerih je pritožnik prejel več kot eno vrsto nasveta. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

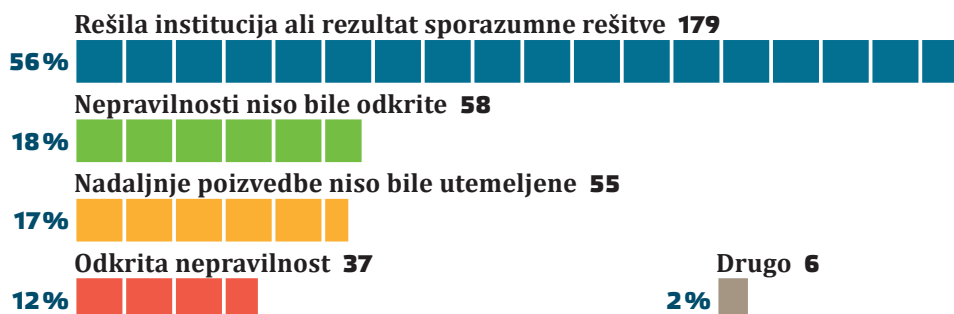
Kar zadeva posredovanje in svetovanje, je bilo 53 % pritožnikov napotenih na člana Evropske mreže varuhov človekovih pravic, t.j. na nacionalnega ali regionalnega varuha človekovih pravic v državah članicah, ali na odbor za peticije Evropskega parlamenta. Skupno 18 % pritožnikov je bilo napotenih na Evropsko komisijo, 45 % pa je prejelo nasvet, naj se obrnejo na druge organe, med katere spada tudi SOLVIT, ki se ukvarja s težavami zaradi napačne uporabe zakonodaje o notranjem trgu pri javnih organih.

Kakšne rezultate so prinesle preiskave?

V 179 primerih, zaključenih v letu 2009, je bil dosežen pozitiven rezultat s tem, ko je zadevna institucija sprejela sporazumno rešitev ali sama rešila primer. V 58 primerih ni bilo odkrite nobene nepravilnosti. V 28 primerih je varuh človekovih pravic dal dodatno pripombo, da bi pomagal izboljšati upravno delovanje v prihodnje. Nepravilnost je bila odkrita v 37 primerih: dva sta vodila do osnutka priporočila, ki ga je sprejela institucija, 35 pa je bilo zaključenih s kritičnimi pripombami.

 = 10 primeri

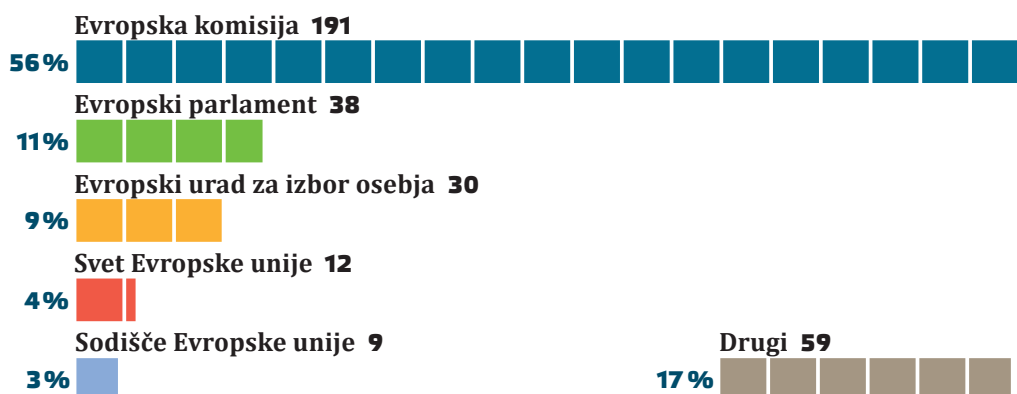
OPOMBA
V nekaterih primerih so bile preiskave zaključene na podlagi dveh ali več razlogov. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

Na katere institucije, organe, urade ali agencije so se nanašale preiskave?

Večina preiskav, začeti leta 2009, se je nanašala na Evropsko komisijo (56 %). Ker je Komisija glavna institucija Unije, ki sprejema odločitve z neposrednim vplivom na državljane, je pričakovano, da je glavni cilj pritožb državljanov. Kljub temu pa je treba opozoriti, da se je absolutno število začeti preiskav, ki so se nanašale na Komisijo, v letu 2009 sicer zmanjšalo za štiri, a se je število začeti preiskav, ki so se nanašale na Parlament, EPSO, Svet in Sodišče Evropske unije, povečalo (za deset, deset, dve oziroma šest preiskav). Glede Sodišča je treba omeniti, da lahko varuh človekovih pravic začne preiskave samo glede njegovega nesodnega dela.

 = 10 primeri

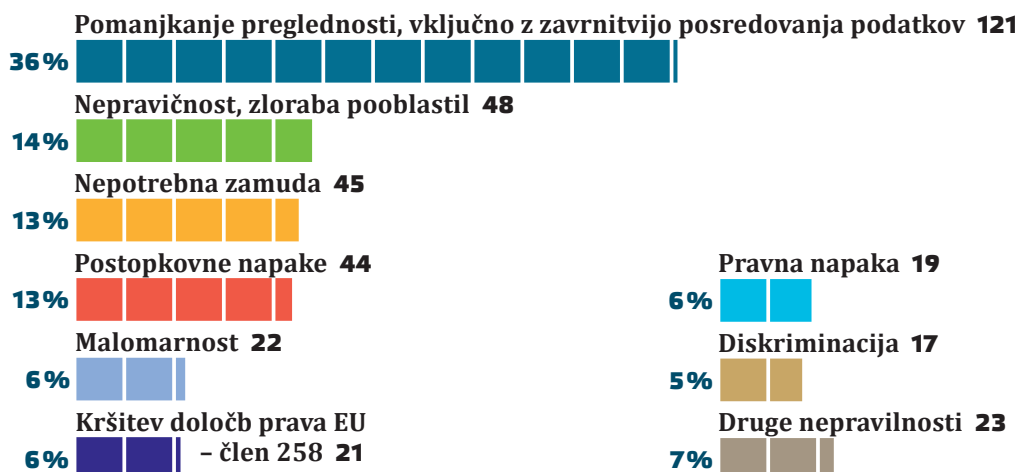

Na katere vrste nepravilnosti se nanašajo preiskave?

Nepravilnost se pojavi, če institucija ne ravna v skladu z zakonodajo, ne spoštuje načel dobrega upravljanja ali krši temeljne pravice. Najpogostejša očitana nepravilnost, s katero se je leta 2009 ukvarjal varuh človekovih pravic, je bila pomanjkanje preglednosti (v 36 % začeti preiskav).

 = 10 primeri

OPOMBA
V nekaterih primerih je ista preiskava proučevala dve ali več vrst nepravilnosti. Ti odstotki zato skupno znašajo več kot 100 %.

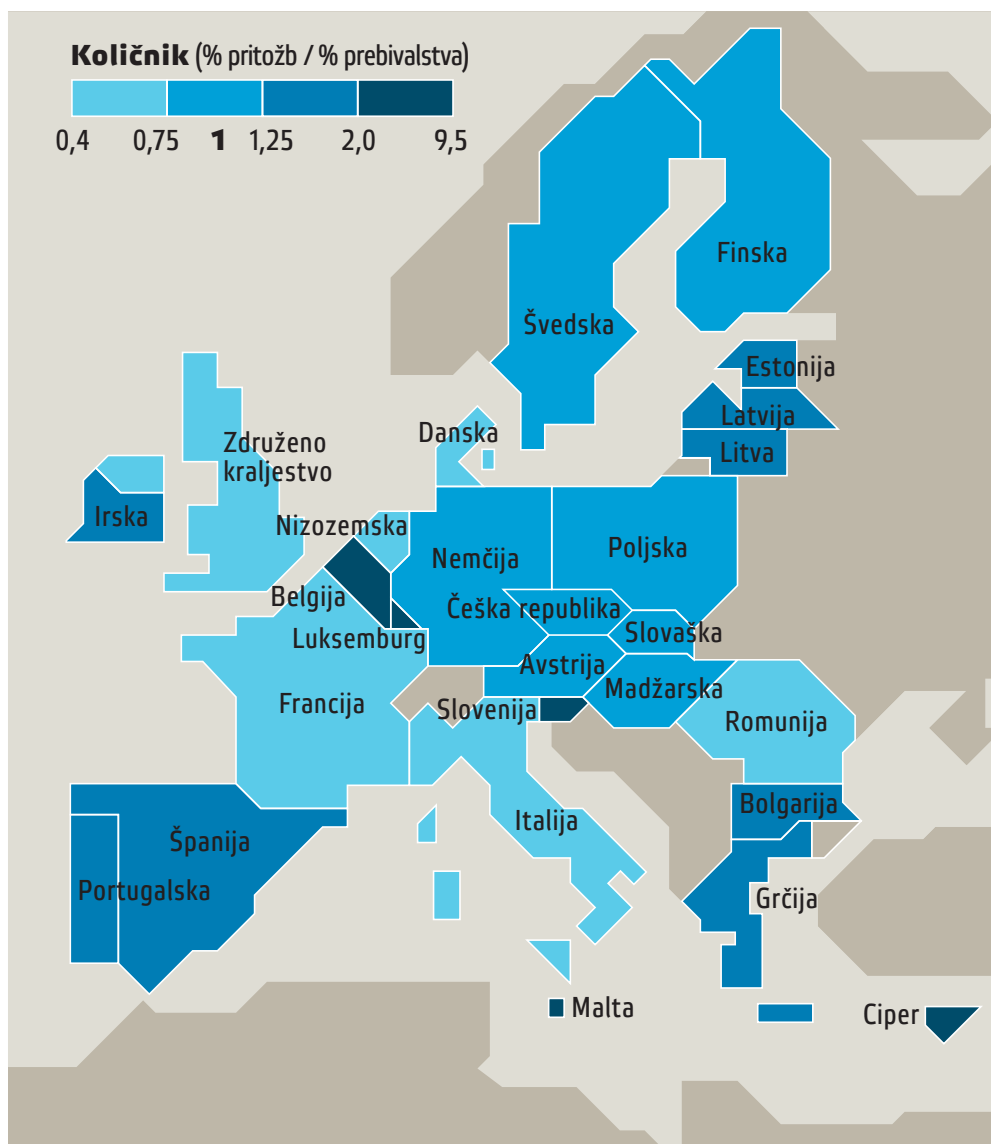

Kdo vlaga pritožbe?

OPOMBA Količnik pritožb je bil izračunan tako, da se odstotek vseh pritožb iz vsake države članice deli z odstotkom prebivalstva te države v prebivalstvu EU. Če je količnik večji kot 1,0, je zadevna država varuhu človekovih pravic predložila več pritožb, kot bi bilo mogoče pričakovati glede na velikost njenega prebivalstva.

Država	Primeri
Nemčija	413
Španija	389
Poljska	235
Francija	235
Belgija	207
Italija	183
Združeno kraljestvo	176
Portugalska	102
Grčija	91
Romunija	81
Bolgarija	77
Avstrija	62
Češka republika	59
Nizozemska	59
Madžarska	55
Finska	42
Švedska	42
Irska	40
Litva	30
Luksemburg	29
Slovenija	29
Slovaška	27
Malta	25
Ciper	24
Danska	23
Latvija	20
Estonija	17
Druge države	157
Neznano	169

Na spodnjem zemljevidu je prikazano, s kolikšno verjetnostjo se bodo prebivalci posamezne države članice pritožili Evropskemu varuhu človekovih pravic. Verjetnost temelji na številu pritožb iz vsake države članice glede na število prebivalstva. Podano je tudi absolutno število pritožb na državo članico.

Evropski varuh človekovih pravic

1 Avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
67001 Strasbourg Cedex
FRANCIJA
Tel. +33 3 88 17 23 13
Faks +33 3 88 17 90 62

→→→ <http://www.ombudsman.europa.eu>

© Evropska unija, 2010

Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno z navedbo vira.

Pierre Roesch typographie, Strasbourg

Printed in Luxembourg

Natisnjeno na papirju CyclusPrint, finem papirju za tiskanje, izdelanem izključno iz recikliranih vlaken.

QK-AD-10-001-SL-D • ISSN 1831-3701

Urad za publikacije